

Robot- og velfærdsteknologi i Danmark og Japan

Det danske velfærdssamfund står over for store udfordringer med en voksende ældrebyrde, stigende sundhedsudgifter, et begrænset økonomisk råderum og på sigt mangel på arbejdskraft. Det er Danmark dog ikke ene om. Japan står allerede ansigt til ansigt med disse udfordringer. De har verdens ældste befolkning med en gennemsnitlig levealder på hhv. 80 år for mænd og 86 for kvinder. Knap ¼ af befolkningen er over 65 år, og det forventes, at andelen vil stige til 1/3 i 2035. Det er derfor oplagt at skæve til Japan som et levende laboratorium i forsøget på at finde løsninger til at håndtere et aldrende samfund.

Japan er berømt for robotter og integrationen af dem på velfærdsområdet. Sammen med it-løsninger er de med til at forbedre livskvaliteten hos de ældre og syge. De kan skabe et bedre arbejdsmiljø for pleje- og sundhedspersonale, da de aflaster og ofte sparer dem tid, som de i stedet kan bruge på omsorg til de ældre. Endelig kan robotterne varetage opgaver, som i dag varetages af menneskehænder, så vi i fremtiden kan opretholde vores velfærdssystem, selvom der bliver færre hænder på arbejdsmarkedet. Robotterne er med andre ord med til at opfylde målsætningen om, at vi alle skal kunne leve et godt og uafhængigt liv - også når vi bliver ældre. Ved at satse på robot- og velfærdsteknologi søger Japan at bruge det aldrende samfund som vækstmotor ved bl.a. at opnå større markedsandele inden for robot- og velfærdsteknologi, men også ved at muliggøre at ældre kan blive længere på arbejdsmarkedet.

Desværre er der mange af de nye teknologiske løsninger udviklet i Japan, som ikke kommer på markedet. Det skyldes, at sikkerhedsreglerne i Japan er meget restriktive, hvilket sammen med det forhold at japanernes ofte ikke ønsker at agere som "testpersoner", gør det svært for virksomhederne at teste de nyudviklede apparater.

Derfor har flere japanske virksomheder efter devisen: "If you want to get to know the tiger, you go to the jungle not to the zoo" søgt til Danmark, hvor de har indgået aftaler med danske kommuner om at teste deres apparater i den virkelige verden. En stor offentlig sektor, offentlig støtte til forskning og udvikling samt offentlig-private partnerskaber gør Danmark til et interessant testland. Det danske nationale sundhedsvæsen, som registrer hele den danske befolkning fra foster til grav, gør det nemt at rekruttere og fastholde testpersoner, hvorfor danskerne har et lavt frafald i tests. Endvidere er de danske ældre, i modsætning til deres japanske jævnaldrende, ikke blege for at udtrykke deres utilfredshed med et givet produkt. Kombinationen af disse faktorer inklusiv Danmarks stærke position i både life science og ICT giver frugtbare betingelser for udvikling og afprøvning af nye produkter.

Det dansk-japanske samarbejde inden for velfærdsteknologi har medført flere gode resultater. Den terapeutisk sælrobot Paro til blandt andet demente udviklet af AIST (National Institute of Advanced Industrial Science and Technology) og en ny prototype af den kombinerede seng og kørestol RoboticBed udviklet af japanske Panasonic er begge testet af danske brugere. Senest er professor Ishiguros kommunikationsrobot, Telenoid, blevet testet af bl.a. Aalborg og Svendborg kommune. Danmark er så fast integreret i japanernes bevidsthed, når det kommer til robottestning, at forskere ved Osaka Robot Laboratory ligefrem har udtalt, at "Fyn er et

europæisk Silicon Valley for robot og velfærdsteknologi”. Ved fortsat at indgå testaftaler med Japan tiltrækker Danmark i første omgang japanske investeringer. Derudover sikrer vi, at produkterne tilpasses europæiske standarder, så vi efterfølgende får unik adgang til den nyeste velfærdsteknologi inden for velfærdsområdet. Det er forhåbningen, at det japanske engagement i Danmark med tiden vil resultere i forsknings- og uddannelsesaktiviteter i Danmark og derved et endnu stærkere og bedre samarbejde.

Der har i en række år været drøftelser mellem Danmark og Japan om en formel samarbejdsaftale på velfærds/robotområdet. Målet med aftalen skal være at udvikle sikkerhedsstandarder for service- og velfærdsrobotter, en international standardisering af service- og velfærdsrobotter samt nye rammevilkår for feltforsøg med velfærds- og servicrobotter i Danmark herunder feltforsøg med nye teknologier uden CE-mærkning.